

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3207/2021. (V. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró magánszemély indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Fővárosi Törvényszék 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú végzésére, valamint a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.27.334/2019/5. számú végzésére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az indítványozó részére a Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 1997-ben rokkantsági nyugdíjat állapított meg, egyben megállapította, hogy az indítványozó orvosi felülvizsgálata nem szükséges. 2012. január 1. napjától a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 36. § (1) bekezdése alapján az indítványozó rokkantsági nyugdíja rehabilitációs ellátássá alakult át. A Baranya Megyei Kormányhivatal 2016. május 3-i határozatával az indítványozó 71%-os egészségi állapotára tekintettel megszüntette rehabilitációs ellátását. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal 2016. július 21-i határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, egyben megállapította, hogy az indítványozó egészségi állapotának mértéke 69%, azaz nem minősül megváltozott munkaképességű személynek. Az indítványozó a másodfokú határozatot a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt keresettel támadta meg, melyet az első fokon eljáró bíróság 2.M.448/2016/11. számú, 2017. május 12-i ítéletével utasított el azzal az indokolással, hogy az indítványozó korábbi ellátásra vonatkozó jogosultsága nem minősült jóhiszeműen szerzett jognak. A felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria Mfv.III.10.581/2017/7. számú, 2018. április 9-i ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyet az Alkotmánybíróság 3036/2019. (II. 13.) AB végzésével visszautasított.
- [3] 1.2. Az indítványozó 2019. május 6-án perújítási kérelemmel élt, melyben kérte az első fokon eljáró bíróság ítélete, valamint (eredeti keresetének megfelelően) a rehabilitációs ellátása ügyében született közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését, illetve az elsőfokú közigazgatási szerv új eljárásra kötelezését. Perújítását az Alkotmánybíróság 21/2018. (XI. 14.) AB határozatára alapozta, mely az Mmtv. értelmezése kapcsán megállapította, hogy az ellátórendszer feltételeinek megváltoztatása nem eredményezheti, hogy egyes érintettek túlzott vagy aránytalan terhet legyenek kénytelenek viselni. Ilyen túlzott teher, amikor az ellátórendszer kereteinek megváltozása folytán minősül eltérően az érintett állapota, anélkül, hogy az ténylegesen javult volna. Az indítványozó érvelése szerint állapota 1996 óta nem csupán nem javult, hanem kifejezetten rosszabbodott, ráadásul az ügyében korábban született határozatnak megfelelően állapota végleges, felülvizsgálata nem volt szükséges. Megítélése szerint éppen ezért az alperes közigazgatási hatóság nem jogszerűen járt el akkor, amikor az indítványozó rehabilitációs ellátását megszüntette.
- [4] A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a perújítási kérelmet 12.K.27.334/2019/5. számú végzésében mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította, tekintettel arra, hogy jogkérdésben perújításnak nincs helye, márpedig a 21/2018. (XI. 14.) AB határozat jogszabályi rendelkezések értelmezésével összefüggésben tett az indítványozó által idézett megállapítást. Az elsőfokú bíróság ezen túlmenően indokolásában arra is kitért, hogy az Alkotmánybíróság idézett határozata az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben tartalmaz

megállapításokat, az indítványozó ügye azonban egyébként sem tartozik a 33/A. § (1) bekezdés a) pontja által szabályozott esetek körébe.

- [5] 1.3. Az indítványozó a perújítási kérelmet elutasító végzés ellen fellebbezéssel élt, annak megváltoztatását és a perújítást megengedő döntés meghozatalát kérve. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú, 2019. november 15. napján kelt végzésében az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. A Fővárosi Törvényszék osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a kérdésben, hogy az indítványozó perújítási kérelme lényegében jogkérdést tartalmazott, melynek kapcsán a Kúria gyakorlata alapján nincs helye perújításnak. A Fővárosi Törvényszék arra is rámutatott, hogy jogalkalmazási hibára hivatkozással a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel (és nem pedig perújítással) támadható.
- [6] 1.4. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék jogerős végzése ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzésével hivatalból elutasította, tekintettel arra, hogy a perújítási kérelmet mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasító, valamint az azt helybenhagyó jogerős végzés nem minősül az ügy érdemében hozott határozatnak, így pedig az ellen felülvizsgálatnak nincs helye.
- [7] 1.5. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt, melyet az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására utóbb módosított. A módosított alkotmányjogi panaszában az indítványozó kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Fővárosi Törvényszék 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú végzésére, valamint a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.27.334/2019/5. számú végzésére is kiterjedő hatállyal. A módosított alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XXIV. cikk (1) bekezdésével, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, a 28. cikkel, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 13. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való joggal, az alábbiak szerint.
- [8] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése és az EJE 13. cikkének sérelmét azért állítja, mert megítélése szerint a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy az alapperben az indítványozó számára nem állt rendelkezésére hatékony jogorvoslat, így azt a perújítás keretében kellett volna az indítványozó számára biztosítani.
- [9] Az indítványozó szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás-hoz fűződő joga is, ugyanis az első fokon eljáró Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzésében nem indokolta meg, miért tekinti az egészségi állapot ténykérdését jogkérdésnek, mellyel akadályát képezte az indítványozói fellebbezési kérelem összeállításának. Az indítványozó azt is sérelmezi, hogy az első fokon eljáró bíróság a tényleges állapotjavulás kérdését kivonta a bizonyítandó kérdések köréből. Az indítványozó szerint a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék végzése is az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik, mivel az a perújítási kérelem során kialakult tényállást megváltoztatta. Az indítványozó a Kúria végzésének Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközését pedig azért állítja, mert véleménye szerint tévesen ítélte meg úgy a Kúria, hogy a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék végzése nem minősül érdemi döntésnek, ekként a Kúriának lehetősége lett volna arra a felülvizsgálati eljárás keretében, hogy az indítványozó által állított eljárási szabálysértéseket a Kúria orvosolja.
- [10] A támadott bírói döntések azért ellentétesek a XXIV. cikk (1) bekezdésével az alkotmányjogi panasz szerint, mert az eljáró bíróságok megakadályozták, hogy egy megismételt közigazgatási eljárás keretében a korábbi hibás (és az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvénnyel is ellentétes) döntések korrekciójára sor kerülhessen.
- [11] Az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét azért állítja az indítványozó, mert az eljáró bíróságok az Mmtv. 33/A. § (1) bekezdésének, valamint az Alkotmánybíróság 21/2018. (XI. 14.) AB határozatának helytelen értelmezésével és a perújítási kérelem elutasításával nem tették lehetővé, hogy az alapperben eljáró bíróság az Alkotmánybíróság 3024/2019. (II. 4.) határozatával megsemmisített, az indítványozó alapperében is alkalmazott bírósági joggyakorlatnak megfelelő Mvf.III.10.065/2016/6. számú ítéletétől függetlenül módosítsa korábbi ítéletét.
- [12] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét az alkotmányjogi panasz azért állítja, mert az eljáró bíróságok végzéseikkel lehetővé tették egy, az Alaptörvényt sértő közigazgatási határozat hatályában való fennmaradását, ami a bizalomvédelem követelményével is ellentétes.

- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésének megfelelően elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] 2.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a Kúria Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzésében a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította, mert a perújítási kérelmet mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasító, valamint az ezt helybenhagyó jogerős végzés nem minősül az ügy érdemében hozott határozatnak, ezért ellene felülvizsgálati kérelemnek sincs helye. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Ugyancsak a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek tekinthető a Fővárosi Törvényszék perújítás megengedhetősége kérdésében döntő 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú végzése [ennek megalapozásához az Alkotmánybíróság gyakorlatában lásd például: 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]], mely alkotmányjogi panasszal ugyancsak támadható.
- [15] Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy a perújítási kérelmet elutasító bírósági döntés alkotmányjogi panasszal való megtámadása esetén kizárólag a perújítási indítvány elbírálását végző bíróságok eljárásának, jogértelmezésének az alkotmányossága, így tehát kizárólag a perújítási indítvány tárgyában (és nem pedig az alapügyben) hozott bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangja vizsgálható [lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [6]].
- [16] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet az Alkotmánybíróságnál benyújtani; ugyan e határidő elmulasztása igazolási kérelemmel kimenthető, a döntés közlésétől számított száznolcva nap elteltével nincs helye alkotmánybírósági eljárás megindításának [Abtv. 30. § (3) és (4) bekezdései]. Figyelemmel arra, hogy az indítványozó a Fővárosi Törvényszék jogerős végzésével szemben törvényes határidőben nem kezdeményezett alkotmányjogi panasz eljárást, a Kúria pedig az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a felülvizsgálat törvényi kizártságára tekintettel hivatalból elutasította, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Fővárosi Törvényszék 7.Kpkf.671.389/2019/4. számú, 2019. november 15. napján kelt végzésével szemben elkésettnek minősül [hasonlóan például: 3339/2017. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [6]]. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának vizsgálatát a továbbiakban kizárólag a Kúria Kfv.X.37.228/2020/3. számú végzésével összefüggésben álló indítványi elemek tekintetében végezte el.
- [17] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria végzését az indítványozó jogi képviselője 2020. május 28. napján vette át, az alkotmányjogi panasz pedig 2020. július 15. napján, a Kúria végzéséhez képest határidőben került benyújtásra.
- [18] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát.
- [19] 2.3. Az indítványozó a Kúria végzésével összefüggésben egyfelől arra utal, hogy téves a Kúria azon álláspontja, mely a Fővárosi Törvényszék döntését nem tekinti érdemi kérdésnek, ugyanis az eljárási szabályok betartásának vizsgálata ilyen esetekben is a Kúria feladata [XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Másfelől az indítványozó arra is hivatkozik, hogy azáltal, hogy a Kúria (az első- és másodfokú bírósághoz hasonlóan) figyelmen kívül hagyta azt, hogy az indítványozó ügyében korábban nem állt rendelkezésre hatékony jogorvoslati lehetőség [XXVIII. cikk (7) bekezdés és EJEE 13. cikk]. Az indítványozó végezetül a Kúria végzését az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti bizalomvédelem követelményével is ellentétesnek tartja azáltal, hogy a Kúria végzése lehetővé tette egy, az Alaptörvényt sértő közigazgatási határozat hatályában való fennmaradását.
- [20] Az indítvány szerint a Kúria végzése nemzetközi szerződésbe (az EJEE 13. cikkébe) ütközik, mely érvelés nem tekinthető érdemi elbírálásra alkalmas indítványi elemnek. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja értelmében ugyanis kizárólag jogszabály (és nem pedig egyedi bírói döntés) nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálata kérhető, az Alkotmánybíróságnak pedig nincs hatásköre az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban a bírói döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára [legutóbb például: 3001/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében nemzetközi szerződésbe ütközés Alkotmánybíróság általi vizsgálatát egyébként is kizárólag meghatározott indítványozói kör (az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, az alapvető

jogok biztosa, illetőleg az egyedi ügyben eljáró bíró) kezdeményezheti, illetve kezdeményezi, az indítványozó pedig nem tartozik ebbe az Abtv. 32. § (2) bekezdése által taxatív módon meghatározott indítványozói körbe, így nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatának kezdeményezésére egyébként sem lenne jogosult.

- [21] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3371/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét nem a visszaható hatály tilalmával, illetőleg a kellő felkészülési idő követelményével összefüggésben, hanem kifejezetten a bizalomvédelem elvével összefüggésben állította. Az alkotmányjogi panasz ezért ebben az elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételeket.
- [22] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem a perújítás megengedhetősége kérdésében folytatott eljárással, hanem azt megelőzően zajlott alapüggyel összefüggésben tartalmaz indokolást, mely érvelés vonatkozásában az Alkotmánybíróság visszautal a jelen végzés 2.1. pontjában (Indokolás [14] és köv.) tett megállapításaira. A határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében ugyanakkor az indítványozónak kifejezetten a támadott bírói döntéssel (és nem pedig az alapüggyel) összefüggésben kellett volna alkotmányjogilag értékelhető indokolást előterjesztenie. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti követelményét.
- [23] Az Alkotmánybíróság mindezekén túlmenően arra is utal, hogy következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével egyébként sem hozható összefüggésbe {lásd például: 3088/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [19]}, az indítványozó pedig a perújítás megengedhetősége kérdésében zajlott eljárásban élhetett (és az ügy irataiból megállapíthatóan nyilvánvalóan élt is) a jogorvoslathoz való jogával. Az, hogy a Kúria a felülvizsgálati eljárás során az indítványozó számára kedvezőtlen döntést hozott, önmagában nem hozható összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog esetleges sérelmével, ekként az alkotmányjogi panasz ezen eleme nem tekinthető az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági kérdésnek.
- [24] 2.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E feltételek vagylagosak, fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság a Kúria döntését nem bírálhatja felül {legutóbb például: 3088/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasítása tekintetében érdemi, részben az eljárásra vonatkozó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényen, részben az irányadó bírói gyakorlaton alapuló indokolást tartalmaz, ekként a Kúria végzésének alaptörvény-ellenessége a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indokolási kötelezettség megsértése vonatkozásában sem merülhet fel.
- [26] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem, mivel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét nem vetette fel.
- [27] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), d), f) és h) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére is figyelemmel, visszautasította.

Budapest, 2021. április 27.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1463/2020.

• • •